

законодавчим нормам, щоб уникнути можливих проблем із конфіденційністю та упередженістю.

Література:

1. Що таке AI: Розбір та застосування штучного інтелекту.
<https://blog.registeam.com/shho-take-shtuchnyj-intelekt-i-v-yakyh-sferah-vin-mozhe-buty-korysnym/>
2. Набув чинності Європейський закон про штучний інтелект.
https://biz.ligazakon.net/analitycs/229699_nabuv-chinnost-vropeyskiy-zakon-pro-shtuchniy-ntelekt-pro-osnovn-vimogi-ta-zobovyazannya-pri-vikoristann-shtuchnogo-ntelektu
3. Що таке штучний інтелект: характеристики, типи, сфери використання
<https://futurenow.com.ua/shho-take-shtuchnyj-intelekt/>

Восний В.В.

магістр ПА-24М

Глевацька Н.М.

кандидат економічних наук, доцент

Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

МОДЕЛІ ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНОГО УПРАВЛІННЯ В ПУБЛІЧНОМУ СЕКТОРІ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Децентралізоване управління стає актуальним інструментом для підвищення ефективності державного управління, особливо в умовах глобалізації та євроінтеграції. У сучасних умовах реформи державного управління в Україні потребують не лише адаптації до європейських стандартів, а й створення ефективної системи управління на місцях. Впровадження децентралізації сприяє демократизації процесів управління, підвищує рівень відповідальності місцевих органів та дозволяє адаптувати управлінські рішення до потреб регіонів [1, 2].

Метою цього дослідження є аналіз європейських моделей децентралізованого управління та визначення можливостей їх адаптації до українських умов. Завдання дослідження включають визначення основних моделей децентралізації, оцінку їх впливу на ефективність управління та розробку рекомендацій для їх впровадження в Україні [1].

Поняття децентралізації охоплює процес передачі частини повноважень та ресурсів від центральних до місцевих органів влади, забезпечуючи останнім більше самостійності. Основні типи децентралізації включають адміністративну, фінансову та політичну. Адміністративна децентралізація передбачає делегування повноважень на місця, що дозволяє регіональним органам управління самостійно ухвалювати рішення у межах наданих їм прав. Фінансова децентралізація забезпечує розподіл бюджетних коштів між центральною владою та місцевими адміністраціями, дозволяючи останнім незалежно фінансувати проекти, що відповідають регіональним потребам [2].

Політична децентралізація передбачає активну участь громадськості у процесах ухвалення рішень на місцевому рівні, що сприяє підвищенню прозорості та демократизації влади. Цей тип децентралізації створює умови для підвищення відповідальності влади перед населенням, що сприяє більшій довірі до управлінських структур [1].

У країнах ЄС децентралізоване управління дозволило досягти значного прогресу в підвищенні якості надання державних послуг. Наприклад, у Німеччині, де федеративна система управління забезпечує широкі повноваження регіональних органів, спостерігається високий рівень ефективності в управлінні соціально-економічними процесами. У Франції регіональні та місцеві органи мають значні повноваження у сфері економічного та соціального розвитку, що дозволяє їм реалізовувати ефективні програми на місцях [2].

Швеція та Польща також демонструють успішний досвід децентралізованого

управління, де місцеві органи влади отримують можливість самостійно координувати програми розвитку та вирішувати соціальні питання. У цих країнах децентралізація стала засобом підвищення ефективності управління та забезпечення стабільного соціально-економічного розвитку [1].

Зазначені європейські практики можуть слугувати основою для розробки моделей децентралізації в Україні, що дозволить посилити ефективність та адаптивність державного управління.

Процес адаптації європейських моделей децентралізації в Україні стикається з низкою викликів, що стосуються правових, економічних та організаційних аспектів. Одним із основних викликів є необхідність удосконалення законодавчої бази, яка б дозволяла забезпечити повноцінне функціонування децентралізованої системи управління. Сучасне законодавство потребує змін, щоб забезпечити ефективний розподіл повноважень між центральними та місцевими органами влади і створити прозорі механізми фінансування [1].

Економічні перешкоди включають обмеженість ресурсів, необхідних для реалізації децентралізованих проєктів. На місцевому рівні часто не вистачає фінансових ресурсів для впровадження нових програм, що гальмує розвиток регіонів та створює залежність від центрального бюджету. Крім того, організаційні бар'єри, пов'язані зі слабкою інституційною спроможністю місцевих органів влади, також ускладнюють процес децентралізації [2].

Порівняння європейських та українських підходів до децентралізації показує суттєві відмінності у структурі й реалізації. У таких країнах, як Німеччина та Швеція, децентралізація є невід'ємною складовою системи управління, що надає автономію регіональним органам влади і дозволяє самостійно ухвалювати рішення. В Україні ж децентралізаційні реформи тривають, а їх результати неоднорідні через різний рівень інституційної спроможності в регіонах [2].

Результати децентралізації в Україні свідчать про поступове підвищення якості державних послуг, проте процес обмежений через нестачу фінансування та людських ресурсів на місцях. Для вдосконалення важливо посилити фінансову самостійність регіонів і розвивати адміністративну спроможність, реформуючи законодавчу базу та впроваджуючи механізми підтримки від центральної влади, що враховують європейські підходи та національні потреби [1].

Успішне впровадження європейських моделей вимагає адаптації законодавства, зокрема щодо розподілу повноважень і фінансової автономії місцевих органів, щоб зменшити залежність від центрального бюджету. Важливо також розвивати компетенції місцевих органів через навчальні програми і підтримку центральних органів. Розширення автономії місцевої влади дозволить швидше реагувати на потреби громад та реалізовувати проєкти, спрямовані на покращення інфраструктури та підвищення якості життя [2].

Отже, дослідження показує, що європейські моделі децентралізації мають значний потенціал для підвищення ефективності державного управління в Україні. Їх впровадження дозволяє розширити повноваження та фінансову незалежність місцевих органів, що підвищує якість надання публічних послуг та рівень залучення громадян до управлінських процесів. Водночас процес адаптації потребує врахування національних особливостей, а також подолання організаційних і фінансових бар'єрів. Децентралізація є важливим кроком для демократизації державного управління і може стати основою для сталого розвитку регіонів України.

Література:

1. Вольська, О. (2021). Сучасна парадигма публічного управління. *Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування*, (2), 8-16. <https://doi.org/10.32851/tnv-pub.2021.2.2>
2. Пастух, К. (2022). Публічне управління та адміністрування в забезпеченні сталого розвитку територій: теоретико-організаційний аспект. *Науковий вісник: Державне управління*, (1(11)), 186–206. [https://doi.org/10.33269/2618-0065-2022-1\(11\)-186-206](https://doi.org/10.33269/2618-0065-2022-1(11)-186-206)